

7 bud fra mit fjortenårige jeg

Hun valgte mit gamle værelse som sit nye. Det er stort, har vinduer ud til gårdspladsen og et godt lys. Og så er det tilpas afsidiges fra Opholdsstedets store fællesrum. Hun er seksten år gammel, og om en uge skulle hun flytte ind på min mand Thomas' og mit nystartede opholdssted. Hun lagde ikke skjul på, at hun glædede sig, og det gjorde vi heller ikke. Inde bagerst i mit hoved så jeg et glimt af mit fjortenårige jeg sidde inde på det her værelse og skrive digte i et kladdehæfte.

Ovenstående visitationsmøde ligger nu knap tre måneder tilbage ligesom åbningen af vores opholdssted – en kulmination på trekvart års ansøgningsproces med hvad dertil hører af udfordringer og forventninger. Det er tre måneder som ulige nogen anden tid i Thomas' og mit liv har været spændende og travle. At åbne et opholdssted er nervepirrende, tidskrævende, livsforandrende og 1000 andre ting. For mig har det den ekstra dimension, at de fysiske rammer for vores opholdssted består af en stor landejendom, hvor jeg selv har været anbragt

som barn. Dengang hed det "Opholdsstedet Rønnebæk", Thomas og jeg kalder det nu "Rønnebæk Opholdssted".

Jeg er en kvinde, som grundet mine forældres psykiske vanskeligheder, det meste af min barndom har været anbragt udenfor hjemmet. Jeg nåede at være i en aflastningsfamilie og at bo i to forskellige plejefamilier, inden jeg som 12-årig flyttede på opholdssted. Jeg flyttede derfra et par måneder efter min 19-års fødselsdag. Jeg nåede således at bo der knap syv år – det var mine teenageår, og den længste tid jeg har nået at have adresse det samme sted. Det var syv

overvejende gode, men også svære år, hvor jeg erfarede og udviklede mig meget. Ejerne af det gamle "Opholdsstedet Rønnebæk" er nu begge gået på pension, og efter mange snakke, præget af en smule nervøsitet og enorm begejstring, er det blevet sådan, at jeg sammen med Thomas har overtaget deres hus, og vi har stiftet vores eget nye "Rønnebæk Opholdssted". Vi flyttede derind på åbningdagen den 1. juli 2018 sammen med vores første anbragte pige.

Når jeg færdes rundt omkring på Rønnebæk Opholdssted, både i huset og i haven, dukker der jævnligt minder, tanker og følelser op. Små anekdotiske øjeblikke, som får mig til at smile og tænke: "Hvad kan Thomas og jeg gøre for at skabe en lignende stemning?" Men der kommer også billeder op i mit hoved af situationer, hvor jeg har følt mig uønsket, forkert og alene. Jeg vil her konkretisere og eksemplificere de vigtigste budskaber, som jeg, der var et anbragt barn, måtte have haft til den Rebecca, der i dag er voksen og driver et opholdssted. Jeg vil samtidig prøve at sætte ord på, hvordan Thomas og jeg fagligt bruger disse budskaber i vore arbejde på op-

Rebecca, 14 år

holdsstedet – han som leder og jeg som psykolog. Jeg har valgt at kalde det mit fjortenårige jeg, da det var som fjortenårige, jeg havde det allersværest.

1. Glem ikke børneperspektivet

Da jeg som femårig fik fortalt, at jeg skulle i plejefamilie, havde jeg to spørgsmål: ”Er plejemoren lyshåret?” og ”Har de så en swimmingpool?” Jeg havde ikke begreb om, hvad der egentlig skulle til at ske eller hvorfor. De efterfølgende par måneder havde jeg ikke samvær med mine forældre, og jeg var sikker på, at de var døde, for ellers ville de jo have ringet. Senere fandt jeg ud af, at min plejemor havde forbudt dem at ringe – for det ville jo have givet mig hjemve, mente hun.

Som otteårig, sad jeg til endnu et møde og fik fortalt, at nu skulle jeg i en ny plejefamilie, og jeg havde ingen spørgsmål overhoved. Lokalet var fyldt med voksne, som jeg ikke kendte, og en af dem tog mig efterfølgende med i sin bil og kørte mig direkte ud til plejefamilien. Den samme dame kom forbi en sjælden gang imellem for at tjekke, at jeg var ok. Det var meningen, at jeg skulle

” Jeg nåede at være i en aflastningsfamilie og at bo i to forskellige plejefamilier, inden jeg som 12-årig flyttede på opholdssted.

**Thomas Nøddelund, leder,
og Rebecca Thorbek Uldall,
psykolog, Rønnebæk
opholdssted**

have tillid til hende, men i min børneverden gav det ingen mening, for det var jo hende, som havde taget mig væk fra min mor. Min sagsbehandler hed Inge, og jeg er sikker på, at hun har været sød og velmenende. Mit bud er, at hun har forklaret mig tingenes tilstand, så godt hun kunne. Men jeg har nikket, set ned i gulvet og ikke forstået halvdelen. Et kriseramt barn vil bare gerne ud af en ubehagelig samtale, og vil oftest sige, hvad den voksne gerne vil høre for at få vedkommende til at gå. Det er vigtigt, at man som voksen gør sig umage for virkelig at sætte sig i barnets sted, og at man gør sit bedste for at indgyde ro. Man må forklare tingene ligeså mange gange, der skal til, for at barnet forstår, hvad der foregår, siden hele dets verden bliver vendt på hovedet. Her bør man spørge "Hvilke spørgsmål har du?" Fremfor: "Har du nogle spørgsmål?"

2. Elsk jobbet eller find et andet

Hvis man arbejder på et opholdssted og ikke bryder sig om sit job, er det noget, som børnene hurtigt fornemmer. Jeg husker at være tolv år og sidde ved opholdsstedets aftenbord. Vi børn snakkede om hvor fedt et job, de voksne

her havde; de fik jo gratis mad og løn for at gå i biografen – hold da op! En af pædagogerne svarede tørt, at han ville da meget hellere sidde derhjemme og spise med sin egen familie. Dengang tænkte jeg "okay, sådan må det jo være", og først som voksen har jeg forstået hvor skadelig en kommentar det egentlig er.

Der var også de gange, hvor jeg som en stor teenager snakkede fortroligt med en kvindelig pædagog, og hun brokkede sig til mig over alle de weekendvagter hun havde fået. Netop den pædagog, var vi flere beboere, som var rigtig glade for. Hun var sjov, kærlig og autentisk. Man var ikke i tvivl om, at hun ville en. Når det var jul, købte hun gaver til os for sine egne penge, og hun kunne finde på at tage os med hjem til sig selv, når hun var på vagt. Men hun havde det svært med stedets ledelse. At hun delte sine frustrationer med mig, fik mig til at føle mig speciel, men det var også utrygt. Hendes arbejde var mit hele min verden. Når hun klagede over den ekstra weekendvagt, klagede hun indirekte over udsigten til at skulle tilbringe ekstra tid med mig. Hendes arbejdsplads var jo mit hjem.

Thomas og jeg har talt meget om, hvilket slags arbejdsmiljø vi ønsker at

have på Rønnebæk Opholdssted. Vi mener, at det er vigtigt, at medarbejderne føler glæde og ejerskab ved deres job, - faktisk kan vi slet ikke bruge en medarbejder, som ikke er glad at være her. Arbejdet på et opholdssted, er ikke blot et lønjob men et erhverv, som i en vis forstand bør være et kald. Her tænker vi åben dialog og anerkendende feedback som værende essentielle. Vi diskuterer uheldige formuleringer og handlinger i personalegruppen hævet over faglig stolthed og uden fordomme og fordømmelser. Det er en væsentlig del af at være en del af vores team.

3. Barnet skal føle sig ønsket og velkommen

Da jeg var ni år gammel og min søster var syv, var vi anbragt i en plejefamilie. Plejeforældrene havde desuden to biologiske teenagepiger boende. En aften overhørte en af dem min søster og jeg ligge i vores senge og snakke om hvem af plejeforældrene og deres døtre, vi bedst kunne lide. Den efterfølgende dag skulle vi alle samles i køkkenet, hvor min søster og jeg fik skældud af plejefaren, som erklærede at: "Det kan godt være, at I ikke kan lide os lige meget, men vi er en

familie, og vi holder sammen!” Det stod her klart for mig, at min søster og jeg ikke var inkluderet i dette ”vi”. Vi nåede at bo der i to år, før de ”opsagde samarbejdet”. Angiveligt fordi at de havde travlt til at have os.

Googler man ordet ”plejefamilie” foreslår Google som det første søgningen ”plejefamilie løn”. Lønnen er altså noget, som folk der søger informationer om konceptet er meget interesseret i. Mange anbragte børn er bestemt også bevidste om, at de voksne omkring dem får penge for at være der. Det var jeg i hvert fald selv, og det var noget, som de andre børn på Opholdsstedet Rønnebæk også talte om. I dag er jeg ikke længere anbragt i huset, men i stedet en af dem, der får penge for at være der. Under opstartsfasen af Rønnebæk Opholdssted har min mand Thomas og jeg flere gange talt om vigtigheden af, at de børn og unge der kommer hos os, føler sig ønskede og velkomne. At et anbragt barn føler sig ønsket og velkommen på sit opholdssted er udgangspunktet for den gode voksenbarn-relation, og det er den relation som er grundlaget for hele det pædagogiske arbejde. I mit arbejde med at facilitere en sådan relation er jeg inspireret af den humanistiske teoretiker Carl Rogers. Han beskrev tre såkaldte kernebetinger, man som professionel skal leve op til i sit arbejde med mennesker.

1) Den første betingelse ægthed henviser til, at man skal være autentisk, oprigtig og ikke gemme sig bag en professionel facade.

2) Med den anden kernebetingelse ubetinget accept menes der, at man overfor den person, man arbejder med, bør vise sin accept uafhængigt af personens ageren. Man kan nemlig godt vise et andet menneske at ”jeg accepterer dig”

uden nødvendigvis at acceptere dennes eventuelle uhensigtsmæssige adfærd.

3) I Carl Rogers sidste kernebetingelse kaldet empatisk forståelse ligger der, at man på fordomsfri og neutral vis gør sig umage for at forstå personens indre livsverden og referenceramme.

Carl Rogers teori om disse kernebetinger er møntet på terapi, men jeg ser dem som ligeså relevante i hverdagen med anbragte børn og unge. At man som professionel hele tiden og i alle situationer kan leve op til dem alle tre, vil nok være utopi, men jeg mener, at de er vigtigt at have for øje.

4. Vær ressource- og interesseorienteret

Noget af det bedste, som Opholdsstedet Rønnebæk gjorde for mig var at give mig maling, lærred og staffeli. Jeg kunne stå på mit værelse og male i dagevis. Jeg var god til det, og udtryksformen hjalp mig til at komme ud med ting, jeg ellers havde svært ved at sætte ord på. Det betød her meget, at de voksne på opholdsstedet interesserede sig for mine billeder og lod mig tage diverse aften- og weekendkurser i billedkunst. Jeg har flere tilsvarende historier, hvor de har bakket et barn fra opholdsstedet op i en evne eller interesse, og det pågældende barn har udviklet sig markant:

- En dreng tabte sig adskillige kilo og fik venner, da han blev introduceret for volleyball.
- En anden dreng kunne umuligt skjule sin stolthed, da han efter en hel dag i køkkenet kunne servere gourmetmad for hele opholdsstedet. Vi var alle mødt op til middagen i vores stiveste puds, og han ville efterfølgende være kok.
- Min bedste ven fra opholdsstedet lærte at læse på få måneder, da han blev præsenteret for Harry Potter-bøgerne. I dag klarer han sig godt og læser raskvæk to romaner om ugen.
- Endeligt er der min søster, som også var anbragt på opholdsstedet. Hun har altid været musikalsk, men var dengang meget genert. Personalet på opholdsstedet støttede hende i hendes sang og musik, og genertheden forsvandt gradvis efterhånden som hun lærte at spille klaver, kom på musiklinjen på gymnasiet og startede et band. I dag spiller hun stadig meget musik og er også uddannet psykolog.

Da Thomas og jeg skulle udforme værdigrundlaget for Rønnebæk Opholdssted, insisterede jeg straks på, at vi skulle have et positivt og ressourceorienteret grundsyn, som skal forankres i konkrete kreative tiltag med udgangspunkt i de enkelte børns interesser og

” Thomas og jeg har talt meget om, hvilket slags arbejdsmiljø vi ønsker at have på Rønnebæk Opholdssted. Vi mener, at det er vigtigt, at medarbejderne føler glæde og ejerskab ved deres job, - faktisk kan vi slet ikke bruge en medarbejder, som ikke er glad at være her.

potentiale. Jeg har både mærket det virke for mig selv og set hvor stor en betydning det kan have for andre.

5. Vis omsorg - også for det irriterende barn

Jeg har to forældre, som, trods de svære omstændigheder, altid har vist mig kærlighed. Jeg kom til Opholdsstedet Rønnebæk med en indre repræsentation af verden som værende utryk og uforudsigelig, men dog med en oplevelse af at være elsket. Spørger man udviklingspsykologiens store tilknytningsteoretikere, har det haft vigtig betydning for min udvikling. Jeg har flere gange tænkt, at jeg må have været et "godt" barn at arbejde med. Jeg var nuttet, kvik, samarbejdsvillig og jeg vendte mine frustrationer indad. Jeg knyttede mig til de voksne, betroede mig til dem og reflekterede over min egen situation. Lederne på opholdsstedet tog mig også hurtigt til sig, og jeg kunne mærke, at den omsorg jeg fik fra dem var ægte – de ville mig. De opfyldte Rogers' kernebetænelser, som jeg før beskrev.

Men det er langt fra alle anbragte børn, som er nuttede, velreflekterede, indadreagerende og har erfaringer med at være elskede. Der er også de vrede, udadreagerende og apatiske børn. De kan

være vanskelige at arbejde med, og dem vil jeg gerne slå et slag for her. Når man står overfor et anbragt barn, som man har svært ved at arbejde med, tænker jeg, at der er tre ting som er vigtige.

1) For det første skal man prøve at vende sit blik indad og forholde sig til hvorfor man føler, som man gør. Kan der være noget inde i en selv, der gør at lige det her barn har en særlig virkning på en? Når man arbejder med anbragte børn kan det ikke undgås at man bliver personligt berørt og nogle gange frustreret. Dette tænker jeg er vigtige emner at få faglig supervision på.

2) Den anden ting som er vigtig overfor de børn, som det er vanskeligt at arbejde med, henviser til ressourceorienteringen, som jeg før nævnte. Alle børn, også dem som det er rigtig svært at holde af og hjælpe, har noget de er/kan blive gode til og komme til at brænde for. Det er den voksnes opgave at gå på opdagelse i, hvad det kan være. Jeg lover, at hvis man finder det, vil man se udvikling og opblomstring, og det vil være det hele værd.

3) Den tredje ting, som jeg tænker, at det er vigtigt at være bevidst om, når man har det vanskeligt med et anbragt

vanskeligt barn, er den unikke mulighed man har for at gøre en potentielt kæmpe forskel. Jeg, ligesom tusindvis af andre tidligere anbragte, kan i dag sidde og opremse voksne og specifikke situationer, samtaler og små gestus, som styrkede min resiliens og mit selvværd. Ligeså kan jeg nævne en håndfuld voksne, som ikke var deres ansvar bevidst. Når man arbejder med anbragte børn, bør det være ens kald at kæmpe for at komme i den første kategori - måske særligt når det kommer til de vanskelige børn.

6. Brug familien

Hvad der præcist skete på diverse voksenmøder, dengang jeg var anbragt, ved jeg ikke. Jeg vidste dog allerede dengang, at samarbejdet mellem mine forældre og opholdsstedet var anstrengt, og at min mor ofte følte sig kørt ud på et sidespor. Hun oplevede sig ikke inddraget i min søsters og min hverdag, og hendes frustration over dette var til stor bekymring for mig og satte mig ofte i en loyalitetskonflikt.

Et godt samarbejde mellem opholdssted og forældre vil unægteligt være til gavn for det anbragte barn, og her tænker jeg, at man som opholdssted kan lave flere mindre tiltag, der kan være af stor betydning. For eksempel tror jeg,

” Alle børn, også dem som det er rigtig svært at holde af og hjælpe, har noget de er/kan blive gode til og komme til at brænde for. Det er den voksnes opgave at gå på opdagelse i, hvad det kan være.

at det ville have betydet meget for min mor at lade hende komme med til et forældremøde på skolen. Jeg mener, at det er vigtigt at man forstår det anbragte barn i en systemisk kontekst og forsøger at arbejde med dets familierelationer, om end de kan være komplicerede og dysfunktionelle. Nej, et opholdssted som vores tilbyder ikke familiebehandling, men der er meget man kan gøre for at inddrage forældrene i den grad, de nu engang magter. Samtidig kan man hjælpe barnet med at forstå, hvornår og til hvad det kan bruge sine forældre – og hvor begrænsningerne ligger. Ofte er det jo forældrene den unge søger tilbage til efter endt anbringelse. Det var i hvert fald tilfældet for flere af dem jeg boede på opholdssted med.

På Rønnebæk Opholdssted er to af nøgleordene i vores forældresamarbejde information og involvering. At give forældrene til vores indskrevne børn information om små og store ting i hverdagen er i vores optik at anerkende deres rolle som forældre. Samtidig prøver vi at have øje for de ressourcer og det engagement, der måtte være hos blandt forældrene. For nyligt skulle der købes sko til en pige på vores opholdssted. Her var det ikke nogen fra personalet, men pigens mor, der tog med hende ud og fik dem købt. Naturligvis kan der være tilfælde og omstændigheder, der komplicere den slags forældreinvolvering, men de gange hvor det er muligt, tror jeg, at det kan betyde meget for forælderen og være til stor gavn for barnet.

7. Hav øje for "det normale"

De år jeg var anbragt på Opholdsstedet Rønnebæk, var jeg meget optaget af hvad der var normalt og om jeg var normal.

Havde jeg et normalt hjem?

- Er det normalt at holde husmøde hver søndag?
- Er det normalt at have båse til overtøjet ude i entreen?
- Er det normalt at have kønsopdelte toiletter?
- Er det normalt at køre rundt i en minibus og at være ni til morgenmad?
- Er det normalt med alle de irriterende låste døre?

Var jeg en normal teenagepige?

- Er det normalt at sove med bamse, når man er 15?
- Er det normalt at eksperimentere med spiseforstyrrelser og cutting?
- Er det normalt at ligge vågen om natten og skrive depressive digte?

- Er det normalt at lyve om, hvor man sover?
- Er det normalt at skulle være hjemme lørdag aften kl. et, når man er 16?

Der er stadig et par af disse spørgsmål, som jeg endnu ikke har svaret på, og det tænker jeg heller ikke er det vigtige. Det er essentielle er, at man som ansat på et opholdssted har for øje, at der fremgentlig er flere af børnene, for hvem "det normale" er et stort tema. Dette tema tænker jeg, at det er vigtigt at man kan tale åbent om i en samtale, hvor man lader barnets usikkerhed få plads. Samtidig kan man så forklare, at de fleste børn og unge i "normale" kernefamilier også tumler med, hvad der er normalt. Tingene ikke er så sort/hvide, og det er jo ikke alle ungdommens skævheder, som kan tillægges det at være anbragt. ©